

УДК 070:314.151.1(477)«1945/1991»:323.1(043.3/5)

В. А. Ковпак

«ДЕОКУПАЦІЙНИЙ ДИСКУРС» «НОВИХ ДНІВ» ЯК ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ДОСВІДУ СВІТОВОГО УКРАЇНСТВА В УКРАЇНСЬКУ ЦИВІЛІЗАЦІЙНУ ПЕРСПЕКТИВУ: ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ ТА ДИСКУСІЇ «НА ЧАСІ»

У статті виявлено та проаналізовано в публіцистичному наративі українського еміграційного часопису «Нові дні» проблемно-тематичні історичні паралелі повоєнної доби та сучасності з урахуванням редакційної політики журналу. Здійснено спробу розкодування гібридних технологій Кремля в аналітичних публікаціях другої половини ХХ ст., де автори осмислювали суспільно-політичні події, що мають проєкцію на сучасну інформаційну зброю, а саме замовчування, метод нав'ювання експертними оцінками, фейкові звинувачення, що використовувала й радянська преса. Демократизація, декомунізація, церковна автокефалія, реальність боротьби за здійснення постанов Загальної Декларації прав людини, із зауваженням спроб ООН розв'язувати деякі питання міжнародної політики за допомогою своїх власних збройних сил (Близький Схід і деякі держави в Африці), мовне питання, протистояння інформаційній імперській війні, «очищення» національної пам'яті про українську еліту – дискусії на сторінках еміграційного повоєнного часопису, що й досі «на часі».

Ключові слова: світове українство, журнал «Нові дні», ідеолого-політичний базис редакційного корпусу, деокупаційний дискурс, гібридні технології.

I. Вступ

Оксана Забужко в одній зі статей «І знов я влізаю в танк...», датованій лютим 2016 р., написала: «Щоб перемогти, набоїв і гармат не досить – треба ще вийти з нав'язаного нам, за чотири покоління, окупаційного дискурсу, який усією своєю тотальністю, від пам'ятників убивцям до кожного “так історически сложилось», щодня й щомиті велить нам згодитись на поразку» [7, с. 221].

І в цьому протистоянні повоєнний гіпертекст світового українства слугує смисловою матрицею національного інтелектуального капіталу, акумульованого поза межами радянської України, аби ми сьогодні, розкодовуючи «зашиті лінки» т. зв. деокупаційного дискурсу української політичної еміграції ХХ ст., мали шанс на українську суб'єктність на «Великій Шахівниці світової політики» (О. Забужко).

Так, публіцистичні матеріали українського еміграційного часопису «Нових днів» (1950–1991) відображали весь ідеолого-політичний базис редакційного корпусу, що, відповідно, позначалося на проблемно-тематичному полі контенту: критика політики СРСР, національна державотворча концепція, міжпартійна полеміка й дискусії, релігійні орієнтири, інформаційна війна радянської преси тощо.

II. Постановка завдання та методи дослідження

Мета розвідки – виявити та проаналізувати в публіцистичному наративі українського еміграційного часопису «Нові дні» проблемно-тематичні історичні паралелі повоєнної доби та сучасності з урахуванням редакційної політики журналу. Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання: проаналізувати тяглість ідеолого-політичного базису редакційного корпусу «Нових днів» у контексті сучасного дискурсу інформаційної та геополітичної безпеки; здійснити спробу розкодування гібридних технологій Кремля в аналітичних публікаціях другої половини ХХ ст., де автори осмислювали суспільно-політичні події.

Провідними методами дослідження є такі: проблемно-тематичний; метод критичного дискурс-аналізу, що дав змогу інтегрувати наратив політичної публіцистики в українському еміграційному журналі «Нові дні» з екстралінгвальними чинниками.

III. Результати

У редакційній статті (П. Волиняк) першого числа журналу «Нові дні» «Слово до читачів» задекларовано засади журналу, що становили фундаментальні основи його публіцистики: «1. Християнські ідеї як єдиний ґрунт існування людства, а відси й підтримка українських християнських Церков. 2. Активна участь у розбудові країн, в яких живемо, але з настановою, що українці не є об'єкт у цій розбудові, а свідомий своєї сили й ваги суб'єкт. 3. Пам'ятати, що ми українці і робити все можливе для визволення України, керуючись народною традицією, що “хто матір забуває – того Бог карає!”. Відси моральна, а як стане можливим, то й матеріальна підтримка УПАрмії, яку створив цілий народ і яка тільки йому й належить, являючись тепер єдиною нашою діючою збройною силою. 4. Безкомпромісова боротьба з комунізмом, аґентурою російського імперіалізму і найжахливішою пошестю людства взагалі. 5. Припинення, або хоч

кого імперіалізму і найжахливішою пошестю людства взагалі. 5. Припинення, або хоч зменшення внутрішньо-української боротьби, бо вона знесилює націю» [15].

У статті «Гнучкість російської тактики» Петро Волиняк аналізує російсько-українські відносини. Детальний аналіз цієї публікації повною мірою перегукується з російським проектом нового завоювання України, а значить, має стати критичним матеріалом у концепції інформаційної безпеки. За допомогою історичних екскурсів автор робить висновок про домінанту імперського мислення в російській ментальності. Цитуючи шовіністичні твердження В. Белінського про Т. Шевченка, публіцист наголошує, що всупереч загальноросійським тенденціям Кобзар «покликав до життя українську націю» [1, с. 6], а «через півстоліття після Белінського Україна стала найбільшою небезпекою для Росії, бо загрожувала цілковитим розвалом всієї імперії. Росія замість наступу пішла на поступки, але то не втримало а може навіть і прискорило розвал її державного організму. Доба визвольних змагань, а потім культурний і політичний український ренесанс на чолі з академіком М. Скрипником та таким же несамовитим, як колись Белінський, але українським націоналістом, М. Хвильовим – з одного боку – та розвитком української національної думки під впливом творчості В. Липинського, Д. Донцова, Ю. Липи та інших на західно-українських землях – переконали росіян, що українська справа для їх остаточно програна. Росія вже не могла зважитись на відкритий бій з Україною і настала доба – визнань права українського народу на існування, але з тенденцією затримати Україну в –добровільній федерації з Росією» [1, с. 7]. Петро Волиняк указує на різні способи боротьби з українською ідеєю, серед яких підступні методи роботи Національно-Трудового Союзу, «який складається переважно з колишніх власовських недобитків та активнішої й живої ще частини старої російської еміграції» [1, с. 7]. Ця частина російської еміграції обіцяла українцям зробити столицею майбутньої Росії не Москву, а Київ. Такі поступки обіцялися тільки заради федерації зі «старшим братом». «З цією метою вже в 1943 р. в Німеччині виготовлено спеціальний – герб: на тлі російських національних кольорів зроблено тризуб, який ніби має символізувати нерозривну єдність російської нації, себто, в їх трактуванні, народи російський, український та білоруський» [1, с. 7]. На думку публіциста, це ще один, хоч і безнадійний, спосіб спіймати довірливих українців.

Водночас Петро Волиняк указує на зміни в поглядах деяких західних політиків на східноєвропейські справи, зокрема наближення їх об'єктивної оцінки українського питання, посилюючись на статтю В. Карола в американському журналі «Лайф», що викликало занепокоєння росіян. «Нова російська тактика – це висвітлення діяльності УПА не як армії українського сепаратизму, а як «російського» (!!!) антикомунізму. (Орган НТС – Посев, Лімбург, Німеччина, 22.01.1950 р., Ч. 4 (19)). На цьому російські – старші брати не зупиняються і пишуть: – Український чи будь-який інший сепаратизм, це не козир в боротьбі проти советського режиму. А якщо й козир, то тільки в руках Сталіна» [1, с. 7]. П. Волиняк коментує, що в такий спосіб вони хочуть «залякати світ й відвернути його симпатії, які за останні роки невинно зростають, від українського визвольного руху. Коли росіяни безсилі зорганізувати навіть найменший опір російського населення большевицькій владі (та то й неможливо, бо як росіянин може боротися проти своєї влади й своєї держави!), то вони в досить таки некультурний спосіб намагаються присвоїти собі здобутки українського й інших поневолених народів» [1, с. 7].

Публіцист демонструє, що аналогічні позиції займає соціалістична Ліга Борьби за Народную Свободу (О. Керенський), яка подає у своєму бюлетені від 5 березня 1950 р. в кореспонденції співробітника з Британської зони Німеччини тенденційні свідчення новоприбулого німецького полоненого з ССР. У наведених показах ідеться про відсутність українського питання в СРСР, а також національної ворожнечі загалом.

Окрім того, новоприбулий каже, що українською мовою там ніхто не розмовляє, хоча кореспондент зауважує, що той «розмовляє по-російськи добре, з сильним українським та німецьким акцентом» [1, с. 7]. Петро Волиняк з іронією коментує, що мовознавство ще не фіксувало ознак українсько-німецького акценту [1, с. 7]. Автор статті робить висновок, що «ці факти свідчать, що росіяни надзвичайно чуйні до українських справ і відповідно до обставин і часу негайно міняють свою тактику» [1, с. 8], а українцям треба бути уважними до всіляких ворожих диверсій.

За допомогою історичного екскурсу показано, що ще аж до 1926–1927 рр. в Україні спалахували повстання проти окупаційної влади, але було зрозуміло, що треба було шукати нових форм боротьби, відповідних новим умовам. Стаття «Процес СВУ й СУМ-у – процес над воюючою Україною» написана до 20-ліття процесу СВУ (Союз Визволення України) та СУМ-у (Союз Української Молоді). Петро Волиняк насамперед наголошує на доцільності різних форм ведення боротьби. Констатуючи поразку української зброї, яка в 1917–1921 рр. була вперше вжита після довгого періоду культурного відродження, автор зауважує й певні здобутки, бо Росія змушена була визнати самостійність України в союзі з нею.

Надзвичайно актуальною на сьогодні звучить заявлена форма – створення Української Автокефальної Православної Церкви та «лояльність» українців до влади з метою забезпечення місця праці, у такий спосіб «почато здійснення, поки що стихійне, великого завдання: обсадити всі місця в державному й партійному апараті українцями й поширити українську ідею від верхів аж до найглибших низів» [3, с. 17]. Петро Волиняк, на відміну від усталеної думки в українській іс-

торіографії, вважав, що СВУ на чолі з академіком С. Єфремовим і його юнацький відділ СУМ на чолі з племінником академіка Єфремова студентом М. Павлушковим були створені як «єдиний український центр, який би взявся за плянування українського наступу і став єдиним керівним штабом цього наступу» [3, с. 17].

Автор статті вважав, що «гасло групи Єфремова – Україна для українців, заклик Хвильового – Геть від Москви!, українізація й поширення української культури, й національної свідомості не лише в Україні, а в усіх закутинах ССРСР, де жили українці (аж до Паміру й далекого Сходу включно) – це були основні лінії, тотального українського наступу на Росію» [3, с. 17]. Перед Росією постало єдине завдання: «стримати цей наступ, який вів ні до чого іншого, як до створення Української держави, яка ізолювала б Росію від цілого світу і припинила б існування її як першорядної світової держави» [3, с. 18]. Тому розпочнеться процес СВУ й СУМ-у, а також постане наказ УАПЦ – самоліквідуватися. Остання частина статті – «Сумнівська демонстрація в Торонті» – присвячена висвітленню організованим заходам з нагоди 20-ліття процесу СВУ й СУМ-у в Україні. І хоча місцева організація СУМ-у подбала про чисельну демонстрацію, але «ані написи на транспарантах, ані промови не висвітлили значення й мети свята» [3, с. 18]. На жаль, констатує Петро Волиняк, таким шляхом пішла й українська преса, тенденційно висвітлюючи події. Так, «Гомін України» запевняє, що до успіху демонстрації спричинився не тільки СУМ, й Ліга Визволення України, а у «звіті-статті Р. Рахманного в цій газеті про СВУ згадано лише в двох реченнях» [3, с. 18]. «Український Робітник», наприклад, у своєму звіті про демонстрацію зовсім не згадує СВУ й СУМ. Автор статті твердить, що й учасники демонстрації не знали про її мету та організаторів, як і імена провідників СВУ [3, с. 19].

Висновок Петра Волиняка про внутрішній деструктив самоорганізованого українства: «загально-українське виставлено як привада для загалу, а коли люди масово зійшлись, то почався звичайний партійно-груповий бізнес. [...] Сприяла цьому торгові властивість мас легко сприймати зовнішні, матеріальні, або [...] видимі форми боротьби, і нездібність тих мас бачити глибокі загальнонаціональні зрушення, або [...] невидимі звичайним оком прояви і незбагненні посереднім розумом процеси, які єдині, визрівши, дають змогу організувати військовий виступ» [3, с. 19]. Автор статті переконаний в успішності такого військового виступу, «який буде наслідком загально-національного дозріння й підготовки» [3, с. 19].

Завершується стаття відкритими питаннями, які в тодішніх обставинах звучали як риторичні: «...коли наші організації й преса перестануть із загально-українського робити групове?...» [3, с. 19].

Упродовж багатьох років Петро Волиняк продовжував практику аналітичних публікацій, осмислюючи суспільно-політичні події, ілюструючи прикладами з історії, розкодування гібридних технологій Кремля.

Так, у коментарі «Кремль признався до злочинів» Петро Волиняк наводить документ, який потрапив до рук голови екзильного уряду Білоруської Народної Республіки інж. М. Абрамчика, «який свідчить про масове народовбивство в ССРСР» [2, с. 12]. Публіцист здійснює історичні екскурси в період ежовщини (масові арешти та вбивства), звертається до власного досвіду (ув'язнення в Дніпропетровській тюрмі протягом року з травня 1938 р. по травень 1939 р.). П. Волиняк усвідомлював, що радянська система знищить виконавця своїх злочинів, але не був поінформований про те, що і М. Єжов розділить долю своїх жертв: 10 квітня 1939 р. його заарештовано за звинуваченням у керівництві змовницькою організацією у військах і органах НКВС СРСР, у проведенні шпигунства на користь іноземних розвідок, у підготовці терористичних актів проти керівників партії й держави й озброєного повстання проти Радянської влади та ін., а 4 лютого 1940 р. було розстріляно. Висновок автора коментаря сформульований чітко: «Москва єдина винна у винищенні населення окупованих Росією держав і народів, але вона намагається коштом ліквідації своїх – шкідників типу Кісельова в Білорусії чи Балицького в Україні, зняти з себе відповідальність за винищення поверх трьох мільйонів білорусів, коло двадцяти мільйонів українців і багатьох мільйонів інших поневолених Росією народів» [2, с. 13].

Історичні екскурси матеріалів у «Нових днях» давали можливість для широкого аналітичного аналізу, зіставлення подій, дискурсів, пошуку оптимальних візій тощо.

Проблему геополітичного шляху України в історико-культурних обставинах розглянуто й у продовжених матеріалах Р. Рахманного «На шляху до Великої України». Видатний публіцист, есеїст, історик та літературознавець обстоює позицію М. Грушевського, який пов'язував УНР з державницькими традиціями української козацької держави до Переяславської угоди 1654 р., а через ту незалежну козацьку республіку з традиціями Галицько-Волинського Королівства і Великого Київського Князівства. Автор заперечує тогочасне модне захоплення «державною мудрістю» африканських та азійських діячів, які домоглися незалежності своїх держав, адже у своїх країнах за часів чужоземного володіння вони діяли так само, як і М. Грушевський у період з 1917 до 1918 роки, але вони домоглися прав для своїх народів за мирних умов та підтримки громадської думки світу, матеріальної допомоги ООН, у тому числі США та Канади [13, с. 9]. Той «пропащий час» (за М. Драгомановим) – перебування України під російським володінням – так описує публіцист: «Російські власті своєю колоніальною політикою перетворили населення

України в масу неписьменних тубільців, а Україну – у відсталу частину Росії... заборонено офіційне вживання української мови для друкованих книг і часописів, а неграмотність населення України була страшна: у Києві 45% дорослих мешканців були неписьменні, а по селах – 87%» [13, с. 9]. З одного боку, виявилось серед укрїнців багато «слабодухів та маловірів», проте «згоріла давня орієнтація багатьох укрїнців на ліберально-демократичні кола Росії як на союзника проти централістів у Петербурзі й Москві» [13, с. 9]. Концепція «Великої України» – суверенна держава українських селян, робітників, трудової інтелігенції та всіх мешканців української землі, які лояльно ставитимуться до української влади і конституції української держави. Її основа – українське село, бо селянство – «велетень, без якого не можна нічого путнього зробити в Україні. Міста України ще не мають українського характеру, писав Грушевський на початку 1918 року; їх треба обов'язково укрїнизувати за допомогою села, українського селянства» [13, с. 10]. Візія першого президента полягала в таких тезах: Українська держава не сміє бути «поліційно-бюрократичною» державою; вона повинна забезпечити для укрїнців усі умови розвитку – економічного, культурного, духовного й суспільного; українська армія повинна відмежуватися від практичної політики; кадрові офіцери повинні складатися з «елементів ідейних, культурних, інтелігентних», освіта їхня повинна бути висока, а матеріально вони повинні бути забезпечені такою мірою, «щоб вони не тікали з війська на “ситіші пироги”»; відносини між офіцерами й вояками української армії повинні бути «близькі, щирі, братерські, щоб при формально твердій дисципліні і субординації армія мала дійсно демократичний характер»; взагалі, перебування укрїнця в своїй армії не повинно бути змарнованим часом, але виховним періодом у його житті; армія повинна виховати наших вояків на свідомих громадян української держави (цікаво, що Р. Рахманний зазначає, що за умови обмеженого фінансування УНР на сформування української армії Центральна Рада асигнувала початкову суму 400 млн крб).

Р. Рахманний інтегрував сучасне йому українське суспільство у простір розуміння України як повноцінного суб'єкта геополітичного контексту цитатами М. Грушевського як лідера української політичної думки: «Україна не може йти далі старими стежками» московського режиму, ні протоптаними шляхами держав Заходу. Замало бо забезпечити права українському слову й українській пісні, замало буде засновувати консерваторії й академії мистецтв. Треба в усьому зберегти «міру та пропорцію». Враховуючи економічну відсталість України, Грушевський закликав: «...повинен бути піднятий матеріальний рівень життя, а не тільки його духовна культура». Бо треба витворити в народі українському хотіння «жити по-людськи», як інші розвинуті народи... пропонував розвинути могутню індустріялізовану економіку України шляхом дуже конкретних заходів: розвинути хліборобство і підвищити його продуктивність; вирощувати бавовну на чорноморських степах; розбудувати залізничну сітку з точки зору українських економічних інтересів; утворити Економічну раду планування економіки України, занедбані російським режимом; далі він пропонував розвинути хемічну промисловість, скляну і текстильну промисловість» [13, с. 10]. «Трагедію М. Грушевського» історик убачав у воєнно-революційному часі, відсутності національних кадрів, хоча радянські діячі десять років пізніше розпочали здійснювати дещо з того, що планував М. Грушевський, але вони робили це нелюдськими методами, за ціну мільйонів жертв у людях і не з позиції інтересів України, а тільки всеросійської імперії.

У цьому ж 1967 р. Р. Рахманний виступив із доповіддю «За нас не промовить каміння» на Світовому з'їзді вільних українських журналістів у рамках Світового конгресу вільних укрїнців у Нью-Йорку, де автор знову актуалізував українське питання ювілейного 1917 р., у цьому випадку торкнувся проблеми негативного маркування події в радянській пресі і, цікаво, що жодна українська еміграційна газета її не висвітлила, окрім «Нових днів». З усією гостротою публіцистичного слова Р. Рахманний виявляє той факт, що в УРСР радянсько-українською та радянсько-російською пресою Третій Універсал УЦР, саму революцію було потрактовано тільки, як «Жовтневу», як встановлення радянської влади в Україні, «себто ювілей підкорення України новій російській владі» [12, с. 3]; акцентує увагу на тодішній інформаційній війні радянської преси, яка намагалася переконати читача, що блага останніх 50 років в Україні – наслідки Жовтневої революції в Росії. Його обурювала «національна безобличність у відношенні до історичного минулого українського народу»: «...преса УРСР... розглядає український народ як органічну частину російської нації... під псевдо-універсалістичною назвою “радянський народ”» [59, с. 4]; «заклята мовчанка» радянських газет і журналів про конструктивні державотворчі заходи українських діячів 1917 р., діяльність УЦР, українські військові, селянський, робітничий з'їзди, щоденну наполегливу боротьбу українського Києва з централістичним російським Петербургом, нарешті, самовизначення українського народу у листопаді 1917 р. Уже тоді застосовувався метод експертних оцінок, адже з'являлися час від часу полемічні «наскоки» за підписами співробітників АН УРСР: «Вони найчастіше побивають усякі рекорди діалектичної еквілібристики, щоб тільки представити збройну агресію більшовицької Росії супроти Української Народної Республіки лише як громадянську війну в одній спільній неподільній державі, яка, мовляв, існувала, у 1917 р. та й існує нині під новою назвою, а саме: “наша велика вітчизна – СРСР”» [12, с. 4]. Рядки звучать приголомшливо актуально.

Автор цитує одного з таких авторів, який, обговорюючи збірник «Торжество Ленінської національної політики на Україні», захоплено повторює твердження тієї книги: «У 1917 році Петроградський військово-революційний комітет під керівництвом Леніна 49 разів обговорював питання про боротьбу за владу Рад на Україні» («Літературна Україна», 27.06.1967). Та боротьба, згідно твердженнями радянсько-українських журналістів, велася не проти української республіки чи української національної держави – такої, мовляв, не було! – а тільки «проти полчищ Каледіна і Центральної Ради, банд Директорії, Григорієва і Махна» [цит. за 12, с. 4]. Мета подібних «писань» проста, за висловом відомого мислителя, «радянська журналістика силкується втримати нинішнього читача в Україні в помилковому переконанні чи вірі, що 1917 рік на українській території був лише роком хаосу, анархії та руїни, а єдиною порядкуючою і творчою силою була там російська більшовицька партія. Тому радянські автори вигідно промовчують факт слабкості комуністичних кадрів в Україні та їхньої відірваності від українського ґрунту. Промовчується зокрема суттєву подробицю, що більшовицька фракція була одною з малих фракцій у Центральній Раді і зазнавала поразку за поразкою на кожному масовому народньому з'їзді, скликаному в Києві» [12, с. 4].

Отже, сучасну інформаційну зброю, а саме замовчування, метод навіювання експертними оцінками, фейкові звинувачення, використовувала й радянська преса: «Вона воліє всіляко дискредитувати, плямити Українську Центральну Раду та її керівних діячів. Крім звичайних закидів, що їх висовує ця преса, в ювілейному році зроблено два обвинувачення Українській Центральній Раді та її урядові. По-перше, мовляв, Українська Центральна Рада підірвала бойового духу в спільній російській армії на фронті проти Німеччини та її союзників. По-друге, Українська Центральна Рада підписала «ганебний договір» з Центральними Державами і привела німців на територію Росії – на Україну» [12, с. 4]. Критичний журналістикознавчий аналіз Р. Рахманного виносить «вирок» журналістській етиці УРСР, основному підходу преси УРСР до УЦР і всієї державотворчої роботи українських діячів у 1917 році: «Особливо по-рабському ця преса силкується переконати своїх читачів, що, мовляв, тоді на території України діяли тільки «банди» різних отаманів та що, мовляв, не існувала ніяка українська регулярна армія. Всю лояльність молодіжного читача в Україні преса УРСР спрямовує в сторону російської Червоної Гвардії, що була зав'язком теперішньої російської Радянської Армії. Таким чином преса УРСР виконує рабський обов'язок: схвалює російське ярмо та силкується в рабському дусі виховати своїх читачів, відірваних від джерел історичної правди» [12, с. 5].

І як заповіт сьогоднішнім журналістам, які мають працювати на сторожі національної гідності, у контексті контрпропаганди в Україні звучать слова Р. Рахманного: «Обов'язком кожного українського журналіста є знаходити зерно української правди в кожній українській історичній події – серед чагарників історії відшукувати принаймні стежину до української правди. Протягом пів століття це правило в нас порушувало багато разів і таким чином облегувало роботу радянським пропагандистам, що зуть себе журналістами та істориками» [12, с. 5].

Отже, риторичні запитання, гострі оцінки, знаки-ярлики, іронія, полемічні конструкції наповнюють концептуальний наратив проблемно-тематичного поля еміграційного часопису.

Ідеологічне спрямування, професійний рівень, закладений засновником і автором «Нових днів» Петром Кузьмовичем Волинським, як заповіт було прийнято і продовжено його послідовниками, про що йшлося в редакційній статті за лютий–березень 1970 р.; і ці ж постулати через 8 років були підтверджені публікацією цих тез у матеріалі «Пригадаймо наше кредо»: «Кістяк співробітників... той самий... не були і надалі не повинні бути під одну гребінку стрижені – були і можуть бути серед них не тільки безпартійні чи тільки однопартійні, були і будуть не тільки речники однієї філософської доктрини чи ідеологічного напрямку, бо інакше журнал розминувся б із завданням: бути вільною, не цензурованою догматиками українською загальнонародською і культурною трибуною, трибуною для всіх українських патріотів, для яких неподільною є українська національна ідея і для яких є провідною ціллю український національний державницький ідеал» [11, с. 1].

Концепція української зовнішньої та внутрішньої політики на сторінках «Нових днів» (за редакцією М. Дального) проглядається й з окреслених далі в статті політичних платформах, підтриманих часописом, зокрема підтвердження домінування в ідеолого-політичних конотаціях матеріалів українського республіканського духу у формі УНР «як прообразу наповненої новим змістом майбутньої України».

Так, редактор журналу Мар'ян Дальний у статті «Концепція української зовнішньої та внутрішньої політики» вбачає реальність боротьби за здійснення постанов Загальної Декларації прав людини, із зауваженням спроб ООН розв'язувати деякі питання міжнародної політики за допомогою своїх власних збройних сил (Близький Схід і деякі держави в Африці) [9, с. 15].

Аналітика тез української зовнішньої і внутрішньої політики демонструє читачам позицію щодо геополітичних сусідів: «треба і можна співпрацювати з визвольними організаціями тих народів, але під умовою, що вони визнають за Україною право на державну самостійність на її етнографічній території. УДР погоджується з цим поглядом, однак з тим застереженням, щоб не доводити етнографічного принципу до абсурду, тобто до боротьби за кожний повіт. Приязні взає-

мини з нашими сусідами в загальному стратегічному пляні нашої визвольної боротьби – варті більше, як один чи другий клаптик пограничної землі. Переговори про долю тих окраїн залишимо урядом наших вільних держав» [9, с. 15]. Редактор, висловлюючи позицію щодо уряду та ОУН (р) у напрямі позиціонування української спільноти поза Україною як «органічної складової частини цілої української нації, з чого випливають і її відповідні обов'язки та завдання супроти українського народу і його визвольної боротьби» [9, с. 15], уточнює їх акцентування на складнощах відносин між українським народом та емігрантами, не погоджуючись із закликком голови ОУН (р), Я. Стецька, який ще недавно звертався до українців поза Україною, щоб вони не приймали громадянства держав, де вони живуть: «Максималізм уряду і рев. ОУН так само шкідливий, як мінімалізм тих, які хотіли б, щоб українці розплилися серед оточення і не зберігали своєї культури і своїх традицій. Оце різниці між нами і ними: між УДР, з одного боку, і урядом та рев. ОУН – з другого. Такі є дві відмінні концепції української зовнішньої і внутрішньої політики на еміграції» [9, с. 16]. Про редакційну політику журналу, зокрема політичну візію Мар'яна Дального, дізнаємося з тези про те, чому концепцію української зовнішньої і внутрішньої політики УДР надруковано під рубрикою «Від редактора»: «Це зроблено з двох причин. По-перше, хоч багато вважають мене гетьманцем, сусівцем, мельниківським або й чийсь то іншим «агентом» (вибирайте, що волієте), я підписуюсь під кожним словом і твердженням цієї концепції. І якщо б Президія Українського Демократичного Руху мене не випередила, я висловив би подібні думки сам, лише, може, не так систематично, переконливо й зрівноважено. По-друге, я таки дуже бажав би, щоб вищенадрукований маніфест прочитали ВСІ читачі “Нових днів”, цебто і прихильники УДР, і симпатичні президента Миколи Лівичького, і фанатики Яворослава Стецька, і ті, що вже давно безрадно махнули рукою й сказали: “А хай вас, панове провідники...” (закінчіть цю фразу так, як відчуваєте)» [9, с. 16].

Редакторська чітка позиція прослідковується і в миттєвій реакції на статтю свого дописувача С. Дем'яненка про культурну подію, що підняла «дивну» дискусію про не надто вдалий «Тиждень української опери» у Торонто, де він не тільки називає головною причиною фреквенції та фінансових втрат «вилінялий» репертуар, а не культурну збайдужілість публіки, він пише матеріал, який доводить, що культура є сегментом дискурсу політичного. А це, у свою чергу, ніби «закриває гештальт» дискусій стосовно Євробачення – 2019, коли переможниця Нацвідбору. Так само, не вдаючись до деталей мистецької аналітики, наведемо цікаві гостропубліцистичні цитати редактора: «Хіба пригадуєте багатонадійні 60-ті роки, коли повіяло було свіжим вітром з України, та й хто може забути, наприклад, український день на Експо, або тріумфальні гастрольні виступи хору ім. Гр. Верьовки, ансамблю П. Вірського та інших? Чи мали вони підстави нарікати на півпорожні залі й брак ентузіазму та гостинності канадських українців?... С. Дем'яненко вболіває, що у Ванкувері, де мешкає 30,000 українців, на концерт Софії Ротару «прийшло аж... 200 осіб», «Нові Дні» були завжди за тісніші культурні й просто людські зв'язки з Україною, виступаючи рівночасно проти тоталітарного режиму її підневільного статусу. Ще в жовтні 1980 року «Нові Дні» дали на обкладинку Софію Ротару і її ансамбль, фвтор статті про неї в тому ж числі лірично писав: «Будь щаслива, Софіє Ротару! Залишайся чистим струмком із синіх Карпатських гір і завітай до нас з ансамблем у Канаду!» І чи це наша вина, що режим прислав цю естрадну зірку до Канади нишком, по-злодійському, провокативно аж в 1983 році, коли українській канадській громаді було не до естрадних спектаклів, бо з почуття глибокого смутку й обов'язку відзначала 50-ліття жакливого голоду в Україні, спричиненого цим же режимом?! Тому, довідавшись випадково і спізнено, про утаємнене турне Софії Ротару, мені довелося писати в «Нових Днях», у статті «Наші мистці і чужі диригенти», між ін. таке: «...Ми шануємо виняткову українську співачку Софію Ротару її ансамбль, давно бажали почути й побачити їх виступ, але в цей рік нашої національної жалоби на їхні концерти не йдемо самі й не рекомендуємо йти читачам нашим...» [4, с. 10–11]. І, врешті, редактор робить висновок, що «в наших умовах тяжко відмежувати мистецтво від політики. Ї наївні чи хитрі імпресарію, які цього не розуміють, заслужено можуть втрачати не лиш сорочки, але й підштанці» [4, с. 11]. І така позиція сьогодні має бути не тільки політичною волею, а й звичайним концептом інституту громадянства.

Рубрика «На актуальні теми» також часто висвітлювала в аналітично-публіцистичному ключі гострі гуманітарні проблеми українства на материковій Україні і за кордоном, що є, безперечно, складником політичного дискурсу, політичного вибору. І знову «відповідний пазл» актуальної теми 2019 року знаходимо у сьогоднішній – законопроект 5670-д «Про забезпечення функціонування української мови як державної», який транслятори «окупаційного дискурсу» вважають «ганебним», аргументуючи тим фактом, що у «Кобзарі» твори Тараса Шевченка як українською, так і російською мовами написані. Так, у статті «Перебудувати школу чи перебудувати душі?» [8, с. 5–7] П. Загребельний згадує письменників, які пропагують двомовність, посилаючись на Леніна, який був проти державної мови; риторично питається, хто ми є: діти України чи діти Арбату, коли вірити журналові «Дніпро», який на цілих півроку зайняв свої сторінки романом Рибаківа, забувши про свою роль у вихованні літературної зміни, думаючи тільки про те, як випередити українські видавництва; гнівається, що у школах не читається історія України і як результат: народні звичаї забуваються, традиції занедбуються, собори руйнуються, викреслюються

імена і цілі історичні періоди, нищиться пам'ять, тримаються у спецфондах тисячі книг, славетні чорноземи пускаються за вітром, Дніпро і Буг затикаються, атомними реакторами цілимося в історичне серце нашої землі.

Серед гуманітарних питань політичного дискурсу на сторінках «Нових днів» у рубриці «На актуальні теми» знаходимо також передрук публікації «Вістей з України» (Київ), які суголосні сьогоденню у проблемі декомунізації, щоправда, тоді це явище не було термінологізовано такою лексемою. І тоді, як і зараз, преса висвітлювала різну оцінку цього явища: «Україна нині – країна крайнощів. У всьому. От і з пам'ятниками вождеві трудящих усього світу В. Леніну одні воюють, інші ж стають грудьми на захист монументів. Знесли пам'ятники у Червонограді, Тернополі, Львові... І відразу республікою прокотилася хвиля мітингів на захист вождя. Під гаслами: «Слава Леніну!», «Відстоїмо лєнінізм!», «Не дамо забруднити ім'я Леніна!»...» [14, с. 8]. Цікаво, що автор В. Рубан в аналітичному блоці свого матеріалу дуже демократично оцінює явище лєнінізму, посилаючись на філософа М. Бердяєва й одного з засновників та лідерів партії есерів В. Чернова. Наприклад, для наочності автор наводить цитату філософа: «Лєнін не був поганою людиною, в ньому було і багато гарного... Але виняткова одержимість однією ідеєю призвела до страшного звуження свідомості і до морального переродження, до допущення абсолютно аморальних засобів у боротьбі» [14, с. 8]. Варто відзначити, що у 1991 р. у пресі репрезентувалися ті самі різні питання, зокрема, у контексті зауваження, що тільки в Україні височить понад 50 тисяч пам'ятників В. Леніну, поставали питання: «Як бути з ними? Нищити? Численні пам'ятники Й. Сталіну свого часу потрошили. І що – зник сталінізм? Під личиною брєжнєвізму він два десятиліття переживав «друге народження»...» [14, с. 8]. Ставлення «офіційної» України читається у позиції голови Руху І. Драча, який вважав, що ідеологію більшовизму треба засудити, однак з комуністами продовжувати співпрацювати. Така позиція визначає і ставлення до творця ідеології більшовизму: «його пам'ятники або зносити (за умови, що є рішення органів влади), або ставити біля них плити з викарбуваним рахунком українського народу злочинній більшовицькій ідеології і практиці (скільки від них загинуло жителів України, знищено сіл тощо). На думку І. Драча, прийнятними є обидва варіанти» [14, с. 8].

У контексті медіаповідомлень сьогодення про політичних в'язнів часто чуємо вислів про те, що ми, як суспільство, емоційно створюємо героїв, а потім у них розчаровуємось, як було, наприклад, з Н. Савченко. Подібний меседж знаходимо в матеріалі про тодішню «декомунізацію»: «Так уже в нас виходить: спочатку кумир створюється, потім – обов'язково розвінчується. І щоразу – переважно на емоціях, виходячи з кон'юнктурних міркувань. Хоча очевидно, що навіть із найбільшим злом боротися треба цивілізовано, чесно. Не нищити пам'ятники (Лєніну, Калініну, Свердлову, Постишеву, Косіору, будь-кому іншому), а збирати десь у спеціально відведеному місці (наприклад, у парку): нам – на згадку, нащадкам – для науки. Адже знищений ідол може воскреснути, розвінчаний і виставлений у музеї – ніколи. Такий він може викликати лише цікавість. В. Лєнін живе у кожному з нас. По-різному, але живе. Є люди, які щиро вважають його найгуманнішим, найрозумнішим із землян. І не треба переконувати їх у протилежному. Кожний має право на ілюзію. Але – не за рахунок інших» [14, с. 8]. Для проведення історичної паралелі знаходимо публікацію в «Українській правді» за 10 лютого 2018 р., в якій публікується заява директора Українського інституту національної пам'яті Володимира В'ятровича в програмі «Радіо Свобода» «Суботнє інтерв'ю» про те, що в Україні декомунізація в контексті позбавлення символів тоталітарного режиму фактично завершена [5]. Всього по Україні перейменували 52 тисячі вулиць. За даними В. В'ятровича, в Україні демонтували майже всі пам'ятники Лєніну (пам'ятників близько 2,5 тисяч, і це не тільки Лєніну, а й іншим комуністичним вождям).

Загалом поняття «демократичний» часто лунало в радянській пресі, проте його використання якраз і демонструвало активізовану технологію сучасної інформаційної війни «підміна понять». Наприклад, у матеріалі Д. Павличка «Демократична партія України» знаходимо публіцистичне трактування радянської демократії: «Отже, нема конфлікту між правами людини й правами народу, є лише свідоме приниження й знищення народів, гра у фальшиву демократію, за якою гість стає господарем дому, а господар – слугою на власному обійсті» [10, с. 19]. Д. Павличко розкодовує «пущений в обіг ще один фальшивий мотив неподільності й збереження Радянського Союзу як унітарної наддержави», нагадуючи читачам, як ЦК КПРС в тезах до XXVIII з'їзду Компартії і в матеріалах з'їзду виставляє право людини як найголовніше демократичне право, якому повинно підпорядковуватися право народу на самовизначення, де «лицемірство ідеологів КПРС полягає в тому, що вони навмисне на нашу колоніальну щодо прав народу дійсність переносять права людини, які справді є фундаментами демократичного західного суспільства, де етап самовизначення народів став уже романтичним спомином. При чому нам постійно нагадують, що шістдесят мільйонів радянських громадян (ніхто не знає, звідкіля взялася ця цифра!), які проживають за межами своїх національних територій, є тими найважливішими людьми, задля яких Радянський Союз повинен затримати свою імперську конституцію, офіційну мову і всі інші атрибути єдиного державія. Іншими словами, для того, щоб шістдесят мільйонів мігрантів почувалися як дома в будь-якій республіці, відбирається право, таке ж людське право на свої державні утворення, від двохсот сорока мільйонів людей, які живуть на рідних землях ... Хто прагне

поставити право особистості понад правом нації, підмінює єдність суті важливістю її складових частин, той, за висловом Екзюпері, руйнує собор, щоб виставити рядком камені, з яких той собор побудований» [10, с. 19].

Ця публікація, до речі, також засвідчувала нову партію на політичній мапі – Демократичну партію України. «Маніфест Демократичної партії України» став ідейною основою програми і статуту партії, «згуртував реалістичним і ґрунтовним аналізом історичної ситуації: мирний перехід від тоталітарної сталінсько-брежнєвської системи можливий лише за умови самовизначення поневолених народів і надання людині прав і свобод, якими відзначаються цивілізовані західні суспільства» [10, с. 19]. Для розуміння основних програмних тез Д. Павличко співвідносить інтернаціоналізм КПРС, що «спирається на шовіністичну ідеологію, на мораль чиновників наддержави, на царську жадібність тримати в послушенстві підкорені й зведені до провінцій землі й народи» та інтернаціоналізм Демократичної партії України, який у спрямуванні до державної незалежності республіки сповідує такі позиції: «росіяни та всі інші національні групи, що проживають в Україні, це для нас не чужинці, не погоничі імперії, а наші громадяни, за людські й національні права яких Демократична партія боротиметься з не меншим завзяттям, ніж за права українців. Виступаємо не лише проти диктаторського однопартійного більшовизму, а й проти такого ж ортодоксального та на ніцшеанстві Донцова замішаного націоналізму» [10, с. 19]. Як бачимо, «антисемітизм», «шовінізм», «націоналізм», як і сьогодні, були чи не найживішими програмними дискусіями. Демократична партія зобов'язувалася «вилікувати наше суспільство від цих полярних, а по суті надзвичайно близьких ідеологій, щоб, нарешті, позбутися разом з ними хворощами і антисемітизму, цієї підшкірної й небезпечної зарази, прищеплюваної на нашій землі шовіністично-націоналістичними політиканами, а то й просто тією сліпою озлобленістю, що виникає в безумних від біди» [10, с. 19].

У червневому номері 1974 р. знаходимо статтю, яка присвячена з'їзду Об'єднання українців революційно-демократичних переконань (ОУРДП) та Української революційно-демократичної партії (УРДП); ідеться про ініціативу, заплановану на травень 1975 р. – Конгрес Клубу вільної української політичної думки (КВУПД), який є постійним організатором студійних семінарів із різних політичних проблем, що цікавлять українську громаду. «УРДП, УНДО та ОУНз – як ініціатори – роблять усе, щоб у цьому Конгресі взяли участь усі демократичні партії та позапартійне українське громадянство, що цікавиться долею України й не хоче тупцювати на місці, тримаючись пустих слів про поміч Україні, а шукають нових, надійних і реальних шляхів, що можуть прискорити день української самостійності» [6, с. 12].

Головні питання доповіді голови УРДП Василя Гришка: «Стан і перспективи українського національно-політичного життя на батьківщині і на еміграції» демонструють акценти: «1. Про що говорять факти репресій і на Україні 70-их років? 2. Які реальні можливості дальшої боротьби за “чисток” внутрішні зміни в умовах наявної дійсності України? 3. Яка політика реальна, а яка нереальна для українців “там” і “тут” – тепер і в ближчому майбутньому? 4. Чи можливий один центр політичних сил еміграції та який саме центр нам потрібний? 5. Якщо “духова держава” на еміграції, то яка?» [6, с. 12].

З особливим пієтетом редакція ставилася до таких гостей часопису, лідерів думок, як В. Чорновіл, послухати аналіз складної ситуації, яка панувала тоді в СРСР і в Україні у зв'язку з політичною та економічною кризою у вересні 1991 р. прийшла чи не вся редакція, про що зазначено на початку матеріалу «Ми не маємо права легковажити майбутньою долею України», в якій він торкнувся всіх ключових позицій державотворення. На його думку, ситуація визначається двома основними моментами: повний крах комуністичної ідеології та неминучість розпаду імперії, який уже розпочався. Він зауважує, що через історичні умови лідерство у державотворчих стремліннях українського народу веде Галичина, що знову стала «своєрідним українським П'ємонтою»: саме тут перемогла у виборах 1990 р. демократична влада, голосування галичан на недавньому референдумі майже на 90% за самостійну українську державу дало найкращий доказ їхньої одностайності і того, що авторитет демократичної влади не впав навіть в умовах економічної кризи. «Усунення Компартії від влади, разом із ліквідацією компартійних комітетів у підприємствах і в установах, знесення цензури і впровадження незалежної преси, дійсний політичний плюралізм, офіційне введення національної символіки, національних і релігійних свят, зокрема святкування 1-го Листопада і 22-го Січня, впровадження національної школи, релігійне відродження – це тільки частина тих відрадних явищ, які характеризують сьогодні ситуацію в Галичині» [16, с. 24].

Серед основних «слабких місць» державний діяч називав «господарку», економічний розвиток, у тому числі відкинутість ряду важливих законопроектів, зокрема про приватну власність на землю. Як голова Львівської обласної ради він ділився досвідом свого краю: «Ми в Галичині починаємо відроджувати фермерство, даємо селянам землю в постійне користування і успадкування, відновлюємо славу у нас колись кооперацію. Черговий крок – роздержавлення промисловости, торгівлі та впровадження приватизації» [16, с. 24]. Засуджував тодішній страйки в демократичних регіонах України, що для розвитку економіки некорисні: «Навіть пропагандивний економічний провал нам не вигідний, бо за надпланово вироблену в Галичині продукцію, наприклад,

за телевізори, ми дістаємо папір на друк наших антикомуністичних газет і журналів, які йдуть по всій Україні» [16, с. 24]. Актуально для нашого сьогодення звучить думка В. Чорновола про те, що Україна – одна з небагатьох республік, де немає міжнаціональних конфліктів, хоча Компартія намагається розпалити їх усіма засобами. Описаний досвід Галичини організації релігійного життя в надважливий для України час отримання Томосу є також значущим пресовим концептом, необхідним для розгляду. Так, наприклад, політик домігся після тривалої дискусії ухвалою Львівської обласної ради у 1990 р. надання рівних прав усім конфесіям; відновлення в правах як Української Греко-Католицької Церкви, так і Української Автокефальної Православної Церкви. І спалахи агресії і непорозуміння вщухали з часом: наприклад, згадується, якою нелегкою була передача греко-католикам кафедри св. Юра, як за три дні до офіційної передачі група фанатиків при великому згромадженні людей закликали ламати двері і захоплювати собор силою. Автор підкреслює значення релігії у моральному відродженні народу; Церква починає втрачати потроху політичне значення, яке вона мала, коли була заборонена і переслідувана. Для зменшення суспільної релігійної напруги релігійну напругу на Львівщині, за словами дописувача, сприяли будівництву понад 140 церков різних обрядів. І відповідь на сьогоденнє протистояння РПЦ збігається з акцентами 1990 р.: «Це зовсім не релігійна боротьба між різними вірами, а змагання священиків за церковні приміщення і парафії. А вірні звичайно йдуть за своїми душпастирями. Треба підкреслити й те, що Компартія і КГБ продовжують маніпулювати деякими залежними від них священиками із колишньої Російської Православної Церкви. Але й драматизувати складність ситуації не потрібно» [16, с. 24].

Говорячи про концепції зовнішньої та внутрішньої політики національно-демократичного руху, В. Чорновіл застерігає від копіювання історичного досвіду без урахування сучасного політичного дискурсу: «Певні групки людей, кількістю незначні, але голосні та ще й часом підохочувані ззовні, хотіли б, не рахуючися із сьогоденнєю ситуацією в Україні, автоматично перенести до нас ті ідеї і навіть політичні структури, які існували в Галичині п'ятдесят років тому. З'явилися у нас навіть свої «бандерівці» та «мельниківці» – і то не з колишніх учасників підпільної боротьби, а з-поміж молодих, які не дуже й знають історичне складне минуле нашої спільноти. І це вже починає приносити свої гіркі вислідки, бо приводить до відчуження Галичини від решти України і цим самим стримує наш рух до державности та соборности» [16, с. 25]. Виступає за дальший процес наростання гніву та національної свідомості, але з відкинутими крайнощами й ворожнечі між собою, таку характеристичну для «нешасної української історії». На запитання про ставлення до діяльності української діаспори в 1991 р. В. Чорновіл позитивно її оцінив, зазначаючи щодо співпраці, що назагал абсолютна більшість розуміє, що доля України вирішується тільки в Україні, і допомога Україні, яка наростає, не повинна бути пов'язана з експортом до нас потроху ще живих тут партійних та ідейних розбіжностей, які, на його погляд часто мають анахронічний характер і затрималися на чужині найбільше через довголітній відрив від рідного ґрунту.

Отже, концепція внутрішньої та зовнішньої політики, що транслювалася авторським корпусом «Нових днів» за часів редагування М. Дального, безперечно, продовжила розвивати візії попереднього головного редактора та засновника П. Волиняка, проте у 1970–90 роки більш враховувався політичний дискурс у публіцистичних матеріалах, виокремлювалися політичні акценти: демократизація, декомунізація, церковна автокефалія, реальність боротьби за здійснення постанов Загальної Декларації прав людини, із зауваженням спроб ООН розв'язувати деякі питання міжнародної політики за допомогою своїх власних збройних сил (Близький Схід і деякі держави в Африці), мовне питання, протистояння інформаційній імперській війні, «очищення» національної пам'яті про українську еліту тощо.

IV. Висновки

Проаналізована невелика дециця контенту «Нових днів» засвідчила, що «вже запущена в хід, «третья війна» за століття, де за траблмейкера знову Росія, а Німеччина цього разу «тихий союзник», – це ще й третій (останній?) шанс для цілої нашої цивілізації – докорінно перетрусити всю свою систему цінностей, уявлень і пріоритетів (читай – брехень, оман і системних помилок), яка завела нас туди, куди завела. І ні в якому разі не заганяти гній усередину, бо наступного шансу може просто не бути» [7, с. 198]. І у цьому контексті «деокупаційний дискурс» «Нових днів» (1950–1991) має бути інклюзивним сегментом інтелектуального досвіду світового українства в українській цивілізаційній перспективі з виявленими історичними паралелями та дискусіями, що вже більше 70 років залишаються «на часі».

Список використаної літератури

1. Волиняк П. Гнучкість російської тактики. *Нові дні*. 1950. Ч. 3. С. 6–8.
2. Волиняк Петро. Кремль признався до злочинів. *Нові дні*. 1950. Ч. 7. С. 12–13.
3. Волиняк Петро. Процес СВУ й СУМ-у – процес над воюючою Україною. *Нові дні*. 1950. Ч. 6. С. 16–19.
4. Дальний М. «Житній хліб» і дещо до хліба. *Нові дні*. Липень–серпень 1985. Ч. 425–426. С. 10–11.
5. Декомунізація в Україні практично завершена – В'ятрович. *Українська правда*. 2018. 10 лютого. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2018/02/10/7171212/> (дата звернення: 16.12.2018).

6. З діяльності ОУРДП та УРДП. *Нові дні*. 1974. Ч. 293. С. 12.
7. Забужко О. «І знов я влізаю в танк...»: Вибрані тексти 2012–2016: статті, есе, інтерв'ю, спогади. Київ: Комора, 2016. 413 с.
8. Загребельний П. Перебудувати школу чи перебудувати душі? *Нові дні*. 1988. № 460. С. 5–7.
9. Концепція української зовнішньої та внутрішньої політики... *Нові дні*. 1978. № 346. С. 15.
10. Павличко Д. Демократична партія України. *Нові дні*. 1991. Ч. 492. С. 18–20.
11. Пригадаймо наше кредо. *Нові дні*. 1978. Ч. 336. С. 1.
12. Рахманний Р. За нас не промовить каміння. *Нові дні*. 1969. Ч. 228. С. 3–7.
13. Рахманний Р. На шляху до Великої України. *Нові дні*. 1967. С. 9–12.
14. Рубан В. Так жити не можна. *Нові дні*. 1991. Ч. 492. С. 8.
15. Слово до читачів. *Нові дні*. 1950. Ч. 1. Зворот титульного аркуша.
16. Чорновіл В. Ми не маємо права легковажити майбутньою долею України. *Нові дні*. 1991. С. 24–26.

References

1. Volyniak, P. (1950). Flexibility of Russian tactics. *New days*, 3, 6–8. (in Ukrainian).
2. Volyniak, P. (1950). Kremlin confessed to crimes. *New days*, 7, 12–13. (in Ukrainian).
3. Volyniak, P. (1950). The process of Union of Liberation of Ukraine (ULU) and Union of Ukrainian Youth (UUY) is the process of the warring Ukraine. *New days*, 6, 16–19. (in Ukrainian).
4. Dalnyi, M. (1985). "Rye bread" and some bread. *New days*, 425–426, 10–11. (in Ukrainian).
5. De-communism in Ukraine is practically completed – Vyatrovich. *Ukrainian Pravda*, 2018. Retrieved from: <https://www.pravda.com.ua/news/2018/02/10/7171212/> (in Ukrainian).
6. (1974). From the work of the Uniting of Ukrainians of Revolutionary Democratic Beliefs (UURDB) and the Ukrainian Revolutionary Democratic Party (URDP). *New days*, 293, 12. (in Ukrainian).
7. Zabuzhko, O. (2016). "And again I enter the tank ...": Selected texts 2012–2016: articles, essays, interviews, memoirs. Kyiv: Komora, 413 s. (in Ukrainian).
8. Zahrebelnyi, P. (1988). Rebuild school or rebuild souls? *New days*, 460, 5–7. (in Ukrainian).
9. (1978). The Concept of Ukrainian Foreign and Internal Policy... *New days*, 346, 15. (in Ukrainian).
10. Pavlychko, D. (1991). Democratic Party of Ukraine. *New days*, 492, 18–20. (in Ukrainian).
11. (1978). Let's recall our credo. *New days*, 336, 1. (in Ukrainian).
12. Rakhmannyi, R. (1969). Stones will not speak for us. *New days*, 228, 3–7. (in Ukrainian).
13. Rakhmannyi, R. (1967). On the way to the Great Ukraine. *New days*, 9–12. (in Ukrainian).
14. Ruban, V. (1991). You can not live this way. *New days*, 492, 8. (in Ukrainian).
15. (1950). Word to readers. *New days*, 1. (in Ukrainian).
16. Chornovil, V. (1991). We have no right to disregard the future fate of Ukraine. *New days*, 24–26. (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 14.01.2019.

Ковпак В. А. «Деокупационный дискурс» «Новых дней» как инклюзивность интеллектуального опыта мирового украинства в украинскую цивилизационную перспективу: исторические параллели и актуальные дискуссии

В статье выявлены и проанализированы в публицистическом нарративе украинского эмиграционного журнала «Новые дни» проблемно-тематические исторические параллели послевоенной эпохи и современности с учетом редакционной политики журнала. Предпринята попытка декодирования гибридных технологий Кремля в аналитических публикациях второй половины XX в., где авторы осмысливали общественно-политические события, имеющие проекцию на современное информационное оружие, а именно замалчивание, метод внушения экспертными оценками, фейковые обвинения, которые использовала и советская пресса. Демократизация, декоммунизация, церковная автокефалия, реальность борьбы за осуществление постановлений Всеобщей декларации прав человека, с замечанием о попытках Организации Объединенных Наций решать некоторые вопросы международной политики с помощью своих собственных вооруженных сил (Ближний Восток и некоторые государства в Африке), языковой вопрос, противостояние информационной имперской войне, «очищение» национальной памяти об украинской элите – дискуссии на страницах эмиграционного послевоенного журнала, которые до сих пор актуальны.

Ключевые слова: мировое украинство, журнал «Новые дни», идеолого-политический базис редакционного корпуса, деокупационный дискурс, гибридные технологии.

Ковпак V. «De-Occupation Discourse» of the «New Days» as the Inclusiveness of the Intellectual Experience of the World Ukrainians in the Ukrainian Civilizational Perspective: Historical Parallels and Current Discussions

Research Methodology. The leading methods of intelligence are as follows: problem-thematic; the method of critical discourse analysis, which enabled to integrate the narrative of political journalism in the Ukrainian emigration journal «New Days» with extralinguistic factors.

Results. The article reveals and analyzes the problematic and thematic historical parallels of post-war and modern times in the journalistic narrative of the Ukrainian emigration journal «New Days»,

taking into account editorial policy of the journal. An attempt was made to decrypt the Kremlin's hybrid technology in the analytical publications of the second half of the 20th century, where the authors considered socio-political events that have a projection on modern information weapons, namely the silence, the method of suggesting expert assessments, fake accusations used by the Soviet press.

Democratization, de-communization, ecclesiastical autocephaly, the reality of the struggle for implementing the Universal Declaration of Human Rights, with the observation of the efforts of the United Nations to resolve some issues of international politics through its own armed forces (the Middle East and some states in Africa), the linguistic question, confrontation with the information imperial war, «clearing» of the national memory of the Ukrainian elite – discussions on the pages of the emigration post-war periodical, which are still relevant.

Novelty. *It is proved in the article that in the modern context «de-occupational discourse» of the «New Days» (1950–1991) should be an inclusive segment of the intellectual experience of world Ukrainianity in the Ukrainian civilization perspective with the revealed historical parallels and discussions that have been “on time for more than 70 years”»*

The practical significance. *The results of the study of journalistic analytics of the Ukrainian emigration magazine «New Days» can be used during the formation of a resistance strategy in the modern information and cognitive warfare, the development of key ideological and political concepts.*

Key words: *world ukrainianship, journal «New Days», ideological and political basis of editorial body, de-occupation discourse, hybrid technologies.*